

*Kulatý stůl Národního konventu o EU na téma sociální dimenze evropské integrace –
stanovisko ČMKOS*

1) Do jaké míry je sociální dimenze stěžejním tématem pro budoucnost eurozóny a potažmo celé Evropské unie? Jakou roli hraje ve snaze o nastavení stabilní a efektivní hospodářské a měnové unie?

ČMKOS se hlásí k prosazování základních rysů společnosti, jež je definována jako sociální stát a v konkrétnější podobě jako evropský sociální model, jenž je vystavěn na těchto pilířích:

- zajišťování prosperity
- omezování chudoby
- zajišťování sociální rovnosti
- zajišťování sociální integrace a zamezování sociálnímu vyloučení
- zajišťování sociální stability

V této souvislosti plně podporuje tezi o sociální politice jako prvku, který je podstatným předpokladem, unikátní součástí a důležitou konkurenční výhodou EU v souboji s dalšími světovými ekonomickými centry a staví se proti tendencím, jež by mohly tuto konkurenční výhodu oslabit (viz TTIP).

ČMKOS pokládá konzultace o vývoji evropského pilíře pro sociální práva za významnou iniciativu, neboť Evropa potřebuje sociální pilíř práv. Vnímáme, že sociální práva jsou v poslední době stále více podřízena ekonomickým cílům a je nyní nezbytné obnovit ztracenou rovnováhu. V procesu evropské integrace nebyla sociální Evropě nikdy přiznána stejná váha, větší důraz byl vždy kladen na zajištění ekonomických svobod. Přestože je navrženo, aby se sociální pilíř se vztahoval přednostně na země eurozóny, má však být otevřen i pro jiné členské země a ČMKOS se proto chce do diskuze aktivně zapojit.

2) Vnímáte potřebu úpravy evropského "acquis" v oblastech sociálních věcí a zaměstnanosti? Mělo by v některých oblastech v tomto smyslu dojít k větší harmonizaci?

ČMKOS prosazuje rozvoj evropského sociálního modelu a v této souvislosti podporuje i snahy o legislativní úpravy vedoucí k dosažení evropských sociálních standardů, vystavených zejména na následujících principech:

- prosazení spravedlnosti, lidské důstojnosti, přiměřenosti sociálních dávek, dávek v nemoci, finanční udržitelnost sociálních systémů, odpovídající míry solidarity při rozdělování společenských prostředků;
- zabránění přijímání jakýchkoliv opatření, která by vedla ke zvyšování míry chudoby a sociálnímu vyloučení;
- dosažení plné zaměstnanosti a z ní vyplývajících sociálních a právních jistot zaměstnanců a bude podporovat hospodářskou a sociální politiku orientovanou na vytváření nových pracovních míst;
- prosazování a obhajoba takových sociálních a pracovněprávních norem, které vycházejí z evropské legislativy a zároveň budou plně respektovat sociální standardy

vyplývající z úmluv Mezinárodní organizace práce, popřípadě dalších mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána;

- podpora pracovněprávních úprav zaručujících zaměstnancům dostatečnou míru sociální ochrany přímo ze zákona;
- zajištění důstojných pracovních podmínek zaměstnanců, zejména pokud jde o mzdy a platy, bezpečnou práci, pracovní dobu, dovolenou na zotavenou, rovné zacházení, odborný a profesní růst a umožnění skloubit jejich pracovní a rodinný život;
- zvýšení podílu výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti na HDP tak, aby tento podíl dosáhl úrovně obvyklé ve vyspělejších zemích EU, a další rozšíření programů aktivní politiky zaměstnanosti tak, aby se aktivní politika zaměstnanosti stala rozhodující součástí politiky zaměstnanosti a aby programy APZ pokrývaly plošně rizikové skupiny na trhu práce;
- zabránění neopodstatněnému prodlužování pracovní doby a odmítnutí zavádění nedůstojných forem flexibilní práce, které by snižovaly pracovněprávní ochranu zaměstnanců;
- orientaci české ekonomiky na plné využití vysoce kvalifikované práce, opřené o celoživotní vzdělávání občanů a směřující k rozvoji vědy a techniky a moderních technologií tak, aby se postupně ČR stávala ekonomicky a sociálně rovnocennou zemí Evropské unie;
- dosažení základních cílů Evropské strategie zaměstnanosti 2020, maximální využití prostředků z evropských strukturálních fondů
- zachování a zefektivnění mechanismů pasivní politiky zaměstnanosti nejméně dosavadní úrovně podpor v nezaměstnanosti a o pomoc zaměstnancům uvolňovaným v důsledku restrukturalizace a privatizace;
- vyšší zapojení sociálních partnerů do rozhodovacích procesů a zvyšování účasti odborů na programech pro podporu zaměstnatelnosti obyvatelstva a při řešení dalších sociálních otázek.

ČMKOS v této souvislosti odmítá některé snahy zaměřené např. na prodlužování věku odchodu do důchodu, redukce odvodů do sociálního pojistného systému pod záminkou snižování nákladů práce, nerespektování principu „stejná mzda za stejnou práci na stejném pracovním místě.

3) Jak hodnotíte návrh na zavedení tzv. evropského pilíře sociálních práv, jehož možné obrysy představila Evropská komise letos v březnu? Jaká by měla být hlavní sdělení vlády ČR v probíhající veřejné konzultaci?

ČMKOS se domnívá, že při tvorbě sociálního pilíře je nezbytné vycházet z následujících zásad:

- a) sociální pilíř musí mít legislativní rámec, neboť sociální práva nejsou vždy automaticky dodržována, princip dobrovolnosti nedává dostatečnou záruku;
- b) sociální pilíř se musí vztahovat na všechny pro pracovníky v celé EU a neměl by být zaměřen pouze na území eurozóny;
- c) sociální pilíř musí být budován s cílem zvýšení ochrany všech, jeho zavedení nesmí vést v některých oblastech k jejímu snížení;

- d) sociální pilíř musí prioritně sloužit k uspokojování potřeb zejména pro osoby s nízkými příjmy a nejzranitelnějších skupin občanů, jakými jsou dlouhodobě nezaměstnaní, rodiče s malými dětmi, nemocní, zdravotně postižení, starší osoby atd.
- e) sociální pilíř se musí vztahovat na všechny osoby, včetně tzv. nestandardních pracovníků, osob samostatně výdělečně činných atd., musí vyloučit jakékoli formu diskriminace;
- f) musí zahrnovat opatření na odstranění nejistoty v zaměstnání, opatření na zvýšení ochrany pracovníků před požadavky na nadměrnou flexibilitu, současně zajistit dodržování principu rovnosti v odměňování (tj. odstranit nerovnosti v odměňování mužů a žen a některých dalších znevýhodněných skupin pracovníků), zamezit práci vykonávanou v prekérních podmínkách. K tomu je nutné podporovat kolektivní vyjednávání a současně zajistit důsledné dodržování práva na stávku vedenou s cílem zajištění ochrany zájmů pracujících;
- g) musí posílit význam a dostupnost veřejných služeb, zejména široký přístup ke vzdělání, zvýšit důraz na celoživotní vzdělávání, zkvalitnit služby zaměstnanosti, dostupnost kvalitních a kapacitně dostačujících služeb péče o děti.

Z výše uvedeného vyplývá, že ČMKOS podporuje návrhy Evropské komise v uvedených oblastech.

20. dubna 2016, ČMKOS